

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Võru Vallavolikogu
vald@voruvald.ee
Võrumõisa tee 4a,
Võru linn, Võru maakond 65605

Meie 03.12.2025

nr 20-1/9279

Tähelepanu juhtimine

Lugupeetud Võru Vallavolikogu

Justiits- ja Digiministeeriumile on tulnud pöördumine, milles Võru valla elanik palus kontrollida [Võru valla põhimääruse](#) § 27 lõike 9 kooskõla seadusega. Seejuures on volikogu [15.10.2025](#) vastu võtnud protokollilise otsuse „Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutuse toetamine“, korraldades hääletust eelnimetatud põhimääruse sätte alusel - istungit kokku kutsumata ja häälte andmine toimus e-posti teel. Nimetatud otsuse kohaselt otsustati toetada 2025. aastal Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutuse tegevust 35000 euro ulatuses.

Esmalt märgime, et Võru valla põhimääruse § 27 lõike 9 kooskõla kohta seadusega, on õiguskantsler teinud 17.11.2025 ettepaneku nr [6-4/252252/2508290](#), milles palub *Võru Vallavolikogul viia valla põhimääruse § 27 lõike 9 kooskõlla seadusega ja Eesti Vabariigi põhiseaduse § 3 lõikest 1 ning § 154 lõikest 1 tuleneva seaduslikkuse põhimõttega. Kuna valla põhimääruse § 27 lõike 9 sisu ei saa seda muutes seadusega kooskõlla viia, tuleb see säte tunnistada kehtetuks.*

Järgnevalt peab Justiits- ja Digiministeerium vajalikuks selgitada, et vastavalt [Vabariigi Valitsuse seaduse](#) (VVS) § 75³ lõikele 1 teostab Justiits- ja Digiministeerium haldusjärelevalvet kohaliku omavalitsuse üksuste haldusaktide õiguspärasuse üle. Järelevalve eesmärgiks on tuvastada, kas haldusakt on õiguspärane ega riku avalikku huvi. VVS §-s 75³ sätestatud protestiga seonduvat reguleerib halduskohtumenetluse seadustiku (HKMS) 25. peatükk. [HKMS](#) § 6 lõike 1 kohaselt loetakse haldusaktiks haldusakt [haldusmenetluse seaduse](#) (HMS) § 51 tähenduses, haldusleping HMS § 95 tähenduses, samuti üksikjuhtumit reguleeriv halduse siseakt.

Avalik huvi on ülekaalukas huvi kohaliku omavalitsuse või riigi elanike vaatest tervikuna, hõlmates laiemalt ühiskondlikke hüvesid ja väärtusi. Avalikuks huviks laiemalt on ka kogukonna ootus kohaliku omavalitsuse seadusest tulenevate ülesannete õiguspärasele täitmisele, sh kohaliku omavalitsuse rahaliste vahendite õiguspärasele ja läbipaistvale kasutamisele.

Haldusakti õiguspärasuse eeldused on sätestatud HMS §-s 54. Nimelt, haldusakt on õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele.

Kui valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik leiab, et kohaliku omavalitsuse üksuse haldusakt või selle andmata jätmine on õigusvastane ja rikub avalikku huvi, võib ta 30 tööpäeva jooksul haldusakti andmisest või sellest keeldumisest teadasaamisest arvates teha kirjaliku ettepaneku tunnistada haldusakt kehtetuks, viia see õigusnormidega vastavusse või anda nõutav haldusakt välja (VVS § 75³ lõige 4). Sama paragrahvi lõige 8 sätestab, et juhul, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole 30 tööpäeva jooksul pärast valdkonna eest vastutava ministri või tema volitatud ametniku kirjaliku ettepaneku saamist haldusakti kehtetuks tunnistanud, seda õigusnormidega kooskõlla viinud, nõutavat haldusakti andnud või haldusakti tagajärgede kõrvaldamist otsustanud, võib valdkonna eest vastutav minister või tema volitatud ametnik halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras esitada protesti.

Justiits- ja Digiministeeriumi hinnangul ei ole Võru valla põhimääruse § 27 lõike 9 alusel vastu võetud Võru Vallavalitsuse 15.10.2025 otsus „Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutuse toetamine“ õiguspärane, kuna eelnimetatud põhimääruse säte on vastuolus KOKS §-des 40 ja 44 sätestatuga.

Konsulterisime ka Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga, kelle valitsemisalas on [VVS](#) § 65¹ kohaselt kohaliku omavalitsuse poliitika kavandamine ja elluviimine ning selle valdkonna õigusaktide kohta selgituste andmine. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium kinnitas, et [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) § 40 sätestab sõnaselgelt, et volikogu ainus töövorm on istung. Seega ei näe seadus ette võimalust vastu võtta otsuseid või anda määrusi istungit kokku kutsumata.

Elektroonilise sidevahendi kaudu e-posti teel hääletamine ei ole istung KOKS § 40 tähenduses. Istung tähendab füüsiliselt või elektrooniliselt (sh hübriidvormis) toimuvat vahetut, reaajas toimuvat ja jälgitavat arutelu, mis on KOKS § 44 lõike 4 kohaselt üldjuhul avalik. Avalikkuse nõue ei ole täidetud, kui see toimub elektroonilise sidevahendi kaudu e-posti teel (vt ka Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 11.09.2025 [otsust](#) 5-25-27 Vabariigi Valimiskomisjoni tegevuse peale esitatud kaebuses).

Justiits- ja Digiministeerium peab siinkohal vajalikuks rõhutada, et kuigi õiguskuulekus ja õiguspärane käitumine on ühiskonnas alati tähtsal kohal, on need eriti olulised volikogu kui avaliku võimu tegevuse aluspõhimõtetenä.

Kohalikul omavalitsusel on küll põhiseaduse §-st 154 tulenev enesekorraldusõigus, kuid sellega ei saa õigustada õigusaktide järgimata jätmist. Avaliku võimu teostamine eeldab ühiskonna usaldust ametiasutuse vastu ning ametiasutuse oskuslikku ja läbipaistvat tegutsemist. Ühiskonna usaldus volikogu vastu sõltub volikogu seaduspärasest ja eetilisest käitumisest ning kompetentsest tegutsemisest avalikes huvides. Volikogu peab olema ühiskonnale eeskujuks seaduste järgimisel.

Lõpetuseks märgime, et kuigi kõnealune Võru Vallavolikogu 15.10.2025 vastu võetud otsus ei ole õiguspärane, on Justiits- ja Digiministeerium otsustanud käesoleval juhul VVS § 75³ lõikes 4 nimetatud ettepaneku tegemise asemel piirduda tähelepanu juhtimisega eelnevalt kirjeldatud otsuse õigusvastasusele. Kuna kohalikul omavalitsusel on põhiseaduse §-st 154 tulenev enesekorraldusõigus, on kohalikul omavalitsusel võimalik iseseisvalt jõuda otsustuseni, milliste meetmete abil tagada 2025. aastal täiendav rahaline toetus Vastseliina Piiskopilinnuse Sihtasutusele.

Avaldame lootust, et volikogu pöörab sellele edaspidi kohast tähelepanu.

Juhul, kui Teil tekib täiendavaid küsimusi seoses Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt antud selgitustega, siis on võimalik pöörduda otse vastava ministeeriumi poole. VVS § 65¹ lõike 1 alusel on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas mh regionaalpoliitika ja -arengu, kohaliku omavalitsuse poliitika ja kohalike omavalitsuste finantsjuhtimise poliitika kavandamine ja elluviimine ning vastavate õigusaktide eelnõude koostamine. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna pädevuses on anda selgitusi vastutusvaldkonna seaduste tõlgendamise ja rakendamise kohta ning nõustada kohaliku omavalitsuse üksusi omavalitsuslikes küsimustes.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Victoria Tamme
nõunik

Victoria Tamme 53523094
victoria.tamme@justdigi.ee